

Parasal olmayan kıymetler için enflasyon düzeltmesi yapıp yapılmayacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[Mük 298-2012/VUK-1- . . .]-1161
Tarih	22.04.2014

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[Mük 298-2012/VUK-1- . . .]-1161

22/04/2014

Konu : Parasal Olmayan Kıymetler İçin Enflasyon Düzeltmesi ve Yeniden Değerleme

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda kuyumculuk perakende ticareti ile birlikte iletişim araçları perakende ticareti yapmakta iken 01/01/20.. tarihinden itibaren sadece kuyumculuk perakende ticareti işi ile iştigal ettiğinizi, Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesine göre parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesine tabi tutulup tutulmayacağı ile alakalı olarak bazı hususlarda tereddüt hasıl olduğunu belirterek;

- Parasal olmayan kıymetler için enflasyon düzeltmesinin 20.. yılından itibaren mi yapılacağı,

- 20.. yılı öncesi ilgili kalemlerin dikkate alınıp alınmayacağı ile alınacak ise 20.. yılı dönemi öncesi aktif ve pasif kalemler için alış tarihleri dikkate alınarak düzeltme işlemi yapıp yapılmayacağı,

- Düzeltme işlemi yapılacak ise farkların cari yıl kar/zarar hesabına mı yoksa geçmiş yıllar kar/zarar hesabına mı alınacağı,

- Sadece ticari emtianın enflasyon düzeltmesine tabi tutularak diğer parasal olmayan kalemlerde düzeltme yapılmamasının doğru olup olmadığı

hususlarında Başkanlığımız görüşleri talep edilmektedir.

Görüş talep ettiğiniz hususlara ilişkin olarak mükellefiyet bilgilerinizin tetkikinden, 20.. yılında işe başladığınız ve 20.., 20.., 20.., 20.. yılı hesap dönemlerine ilişkin gelir tablosu hesaplarınızda enflasyon düzeltmesi olumlu farklarının bulunduğu tespit edilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5024 sayılı Kanunla değiştirilen mükerrer 298 inci maddesinin A fıkrasının 1 numaralı bendinde, kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde % 100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde % 10'dan fazla olması halinde mali tablolarını enflasyon düzeltmesine tabi tutacakları hükmü yer almakta olup, maddeye 5228 sayılı Kanunla eklenen (9) numaralı bent ile de, "Münhasıran sürekli olarak işlenmiş; altın, gümüş alım-satımı ve imali ile iştigal eden mükellefler bu fıkranın (1) numaralı bendinde yer alan şartlara bakılmaksızın enflasyon düzeltmesi yaparlar." hükmü getirilmiştir.

Mezkûr maddenin A fıkrasının 7 numaralı bendinde ise "Enflasyon düzeltmesi uygulanmayan bir hesap döneminden sonra enflasyon düzeltme şartlarının yeniden oluşması halinde; enflasyon düzeltmesi yapılan en son dönemden başlamak üzere enflasyon düzeltmesi yapılır. Bu şekilde belirlenen geçmiş yıl kârı vergiye tâbi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez. Ancak, matrahın tespitinde geçmiş yıl malî zararları mukayyet değerleri ile dikkate alınır. Birikmiş amortismanlar, ait oldukları kıymetin bilanço tarihindeki değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı dikkate alınarak düzeltilir." hükmü yer almaktadır.

Konuya ilişkin açıklamalara 328, 337, 338 ve 348 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde yer verilmiş olup, 348 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde; "... münhasıran sürekli olarak işlenmiş altın, gümüş alım-satımı ve imali ile iştigal eden ve kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin, enflasyon düzeltme şartlarının (fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde%10' dan fazla olması) oluşup oluşmadığına bakılmaksızın, 2005 ve müteakip yıllarda her geçici vergi dönemi ve hesap dönemi sonu itibarıyla enflasyon düzeltmesi yapmaları zorunludur." denilmektedir.

19 No.lu Vergi Usul Kanunu Sirkülerinde ise; "...münhasıran sürekli olarak işlenmiş altın, gümüş alım-satımı ve imali ile iştigal eden mükellefler her halükarda enflasyon düzeltmesi yapmaya devam

edeceklerdir.

...

Diğer taraftan, esas faaliyetleri olan kuyumculuk işi yanında bu faaliyetlerinin bir cüzü niteliğinde olan platin, kıymetli taş alım-satımı veya imali gibi faaliyetleri bulunan mükelleflerce de enflasyon düzeltilmesi yapılması gerekmektedir. Ancak, kuyumculuk faaliyetinin yanı sıra bu nitelikte olmayan market işletmesi, gıda ticareti, beyaz eşya alım-satımı, kafe işletmesi gibi başka faaliyetlerinin bulunması durumunda "münhasıran sürekli olarak işlenmiş altın, gümüş alım-satımı ve imali" faaliyetinden söz edilemeyeceğinden enflasyon düzeltilmesi yapılmayacaktır." açıklamalarına yer verilmiştir.

Diğer taraftan, yapılacak düzeltme işlemlerine ilişkin açıklamaların yer aldığı 338 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin;

"3.3. Düzeltme Katsayısı" başlıklı bölümünde; "Düzeltme işlemine tabi tutulacak mali tabloda yer alan iktisadi kıymetlerden bazılarının düzeltmeye esas tarihleri, düzeltme yapılmış bir tarihten sonrasına gidebilir. Bu takdirde bu tür iktisadi kıymetler için düzeltmeye esas tarihe kadar inmek, uygun düzeltme katsayısını bulmak ve düzeltmeye esas tutar ile düzeltme katsayısını çarparak düzeltme işlemini gerçekleştirmek gerekecektir."

"3.5. Düzeltilmiş Cari Dönem Kar-Zararı" başlıklı bölümünde de; "Geçici vergi dönemleri sonu itibariyle oluşan kar ya da zarar, Enflasyon Düzeltme hesabının bakiyesine göre bulunacaktır. Enflasyon Düzeltme hesabının bakiyesi, Dönem Kar/Zararı hesabına devredilerek kapatılacak ve verilen bakiye türüne göre işletmenin dönem kar ya da zararı görülmüş olacaktır."

açıklamaları yapılmıştır.

Öte yandan, 328 sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde; "Enflasyon düzeltmeleri, ilgili kıymetlere ait fark hesaplarına ve enflasyon düzeltme hesabına kaydedilecektir.

Enflasyon fark hesapları, parasal olmayan kıymetlerin düzeltme işlemi sonrası değeri ile düzeltme öncesi değeri arasındaki farklarının kaydedildiği tali hesaplardır ve enflasyon düzeltme hesabı ile karşılıklı olarak çalışırlar.

Enflasyon düzeltme hesabı ise parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucu oluşan farkların kaydedildiği hesabı ifade eder. Parasal olmayan varlıkların enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucu oluşan farklar bu hesabın alacağına, parasal olmayan kaynakların enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucu oluşan farklar ise borcuna kaydedilir. Enflasyon düzeltme hesabının bakiyesi geçmiş yıl kar/zarar hesabına aktarılacak suretiyle hesap kapatılır." açıklamasına yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen kanun hükümleri ve özelge talep formunuz birlikte değerlendirildiğinde, 01/01/20. tarihine kadar altın alım-satım işinin yanı sıra bu nitelikte olmayan cep telefonu, kontör vb.

alım-satım işi ile iştigal etmeniz nedeniyle 20.. ve önceki dönemler için enflasyon düzeltmesi yapma zorunluluğunuz bulunmamaktadır.

Ancak 01/01/20.. tarihinden itibaren sadece kuyumculuk işi ile iştigal ederek altın alım-satımının yapılması halinde, Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin A/9 fıkrasına göre, maddenin 1 inci fıkrasında yer alan şartlara bakılmaksızın, 20.. yılı hesap döneminin başından başlamak üzere her geçici vergi dönemi ve hesap dönemi sonu itibarıyla enflasyon düzeltmesi yapma zorunluluğunuz bulunduğ tabiidir.

Diğer taraftan sadece ticari emtianın değil, tüm parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gerekmekte olup, bu kıymetlerin düzeltmeye esas değerlerinin düzeltme katsayısıyla çarpılması suretiyle yeni değerlerinin belirlenmesi, düzeltme sonucunda enflasyon düzeltmesi hesabının bakiyesinin de geçmiş yıl kar/zarar hesabına aktarılması ve bu şekilde belirlenen geçmiş yıl kârının vergiye tâbi tutulmaması, geçmiş yıl zararının da zarar olarak kabul edilmemesi icap etmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 09.09.2026